

GEOGRAFIA
PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

klasy 5, 6, 7, 8

I. Założenia ogólne

1. Przedmiotowy system oceniania jest zgodny z postanowieniami wewnątrzszkolnego systemu oceniania
2. Uczeń zdobywać będzie wiedzę i umiejętności, które pozwolą mu na:
 - korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej
 - identyfikowanie związków i zależności w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym
 - stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce
 - kształtowanie postaw

Aby osiągnąć powyższe cele, praca ucznia podlegać będzie ocenie.

II. Obszary aktywności ucznia, które będą podlegać ocenie:

- *ze względu na rodzaj wykonywanej pracy:*
 - **wypowiedzi ustne** (prezentacje wyników pracy własnej i grupowej, udział w dyskusji - uczeń posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku lub w inny sposób stosuje zdobytą wiedzę, przedstawia przyczyny i skutki zjawisk, argumentuje, analizuje, uogólnia, wnioskuje, porównuje, czyta plany, mapy, tabele, schematy, wykresy itp.)
 - **wypowiedzi pisemne** (sprawdziany, kartkówki, karty pracy, prace domowe, zapisywanie wyników obserwacji i wniosków)
 - **zadania praktyczne** (wykonywanie obliczeń matematycznych, posługiwanie się mapą)
- *ze względu na organizację pracy:*
 - **praca indywidualna** (przygotowanie do zajęć, zaangażowanie, wkład pracy i rzetelność w wykonywaniu zadań)
 - **praca grupowa** (zaangażowanie, wkład pracy i rzetelność w wykonywaniu zadań w grupie)

III. Formy i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia, częstotliwość ich występowania

Formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów	Sposób sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów	Częstotliwość
sprawdziany pisemne	test lub odpowiedzi na pytania / zadania wymagające wcześniejszego przygotowania w domu;	po każdym dziale, co najmniej jeden w półroczu
kartkówki	test lub krótkie odpowiedzi na kilka pytań	co najmniej raz w półroczu
odpowiedzi ustne	dłuższe wypowiedzi ucznia wymagające wcześniejszego przygotowania podczas lekcji lub w domu	dowolna
praca ucznia podczas zajęć	obserwacje nauczyciela w zakresie: zaangażowania, efektów wkładu pracy i	co najmniej raz w półroczu

	rzetelności w wykonywaniu zadań podczas zajęć, wykonywanie prac dodatkowych	
	prezentacja wyników pracy własnej lub grupy	
	prezentacja kreatywnego rozwiązywania problemu	dowolna
prace domowe	wypowiedzi pisemne w zeszycie przedmiotowym obowiązkowe i dodatkowe (dla chętnych)	po wybranych lekcjach
zadania o charakterze praktycznym	wykonywanie zadań z wykorzystaniem materiałów źródłowych, w tym m.in. obliczeń matematycznych stosowanych w geografii, czytanie i graficzna interpretacja danych liczbowych oraz treści map	co najmniej raz w roku
szczególne osiągnięcia ucznia	wyniki w konkursach geograficznych	dowolna

IV. Poprawa ocen bieżących i inne postanowienia

- Uczeń może poprawić ocenę ze sprawdzianu (tzw. pracy klasowej), uzgadniając z nauczycielem termin poprawy (nie później niż 2 tygodnie od oddania pracy), zazwyczaj wspólny dla wszystkich uczniów danej klasy poprawiających sprawdzian. Ocena z poprawy jest także wpisywana do dziennika. Prace klasowe są zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, obejmują wiadomości i umiejętności dotyczące jednego działu, a ich zakres jest podany uczniom. Uczeń nieobecny na pracy klasowej musi ją napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Kartkówki (sprawdziany z 1-3 tematów) i prace domowe nie podlegają poprawie, poza wyjątkowymi sytuacjami, po wcześniejszym wspólnym ustaleniu.
- Punktowa ocena prac pisemnych jest przeliczana na procenty:
 - celujący 100 %
 - bardzo dobry 91 - 99 %
 - dobry 75 - 90 %
 - dostateczny 51 - 74 %
 - dopuszczający 31 - 50 %
 - niedostateczny 0 - 30 %
- Za wykonanie wskazanych przez nauczyciela zadań praktycznych o niewielkim stopniu trudności oraz za pracę na lekcji uczeń może otrzymać albo ocenę, albo „+”; zgromadzenie trzech „+” jest równoznaczne z otrzymaniem częściowej oceny bardzo dobrej.
- Brak przygotowania do lekcji, w tym brak pracy domowej uczeń zgłasza nauczycielowi przed rozpoczęciem zajęć po wejściu do sali – uczeń otrzymuje „minus” – sytuacja ta nie dotyczy sprawdzianów. „Minus” otrzymuje uczeń także, gdy nie udzieli odpowiedzi na polecenie dotyczące bieżącego materiału i jednocześnie nie potrafi znaleźć odpowiedzi w podręczniku lub innych posiadanych aktualnie materiałach źródłowych.
- Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, jeśli:
 - nie zgłosi braku pracy domowej przewidzianej do sprawdzenia przez nauczyciela
 - ma na koncie trzy „minusy”,
 - nie udzieli odpowiedzi na polecenie / zadanie, które dotyczy poznanych treści i umiejętności
- Uczeń powinien mieć na zajęciach komplet niezbędnych pomocy do nauki, z których może i powinien korzystać (możliwość korzystania z takich pomocy nie dotyczy sprawdzianów)
- Uczeń nieobecny na lekcji jest zobowiązany do uzupełnienia zaległości i może prosić nauczyciela o dodatkową pomoc w ich uzupełnieniu.
- Wagi ocen:
 - sprawdziany – waga oceny 3
 - kartkówki, dłuższe odpowiedzi – waga oceny 2

- poprawa ze sprawdzianu – waga 2 a ocena niedostateczna ze sprawdzianu otrzymuje wagę 1
- prace domowe, prace długoterminowe, aktywność na lekcji, praca na lekcji indywidualna i zespołowa – waga oceny 1
- konkursy szkolne i międzyszkolne (miejsca I-III) – waga oceny 2, wyższej rangi – waga 3
- Podczas nauki zdalnej każda forma aktywności ucznia – waga 1
- Ocena śródroczna jest średnią ważoną wszystkich ocen otrzymanych przez ucznia w ciągu danego półrocza, zaś ocena roczna jest średnią ważoną ocen otrzymanych w ciągu całego roku.
- Wobec uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych nauczyciel dostosowuje stopień trudności zadań oraz kryteria ocen do możliwości uczniów, na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

V. Ogólne kryteria oceniania i wymagania na poszczególne oceny

Uczeń otrzymuje ocenę:

celującą, gdy:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania geograficzne, a ich efekty prezentuje w różnych formach
- wypowiedzi ucznia są wyczerpujące, bezbłędne, z uwzględnieniem języka przedmiotowego i wskazują na szczególne zainteresowania przedmiotem
- dostrzega i kreatywnie rozwiązuje problemy, biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami do ich rozwiązywania i proponuje rozwiązania nietypowe
- samodzielnie korzysta z (sięga do) różnych źródeł informacji, sprawnie selekcjonuje i przetwarza pozyskane treści
- osiąga sukcesy w pozaszkolnych konkursach geograficznych

bardzo dobrą, gdy:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą
- sprawnie posługuje się wiedzą, materiałami źródłowymi, poznaną terminologią geograficzną w celu prezentowania informacji geograficznych i rozwiązywania problemów teoretycznych lub praktycznych
- wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, wnosi twórczy wkład w realizację zadań grupowych oraz omawianych zagadnień
- podczas wypowiedzi ustnej potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest spójna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym
- potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo-skutkowych i wyciągać wnioski, wyjaśniać i oceniać przebieg i konsekwencje zjawisk i procesów: przyrodniczych, ekonomicznych, politycznych i kulturowych
- dostrzega prawidłowości rządzące środowiskiem przyrodniczym, życiem i działalnością człowieka, stosuje je do interpretacji zjawisk przyrodniczych, społecznych i gospodarczych
- łączy wiedzę z kilku przedmiotów przy rozwiązywaniu zadań geograficznych
- potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu

dobłą, gdy:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną
- posługuje się ze zrozumieniem poznaną terminologią geograficzną,
- w stopniu dobrym korzysta z różnych źródeł wiedzy geograficznej, czyta je ze zrozumieniem, analizuje ich treść, dokonuje poprawnych interpretacji

- potrafi wykazać zróżnicowanie przestrzenne warunków środowiska przyrodniczego i działalności człowieka na Ziemi oraz podejmuje próbę określenia głównych przyczyn i skutków tego zróżnicowania
- potrafi samodzielnie wykonać typowe obliczenia matematyczne stosowane w geografii
- dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe
- w odpowiedzi uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia
- potrafi wartościować działalność człowieka w środowisku i oceniać jej skutki
- opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym określone podstawą programową

dostateczną, gdy:

- w zakresie podstawowym posługuje się poznaną terminologią geograficzną
- poprawnie korzysta z różnych źródeł wiedzy geograficznej
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiedzę do rozwiązywania sytuacji problemowych
- samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia (m.in. proste obliczenia matematyczne stosowane w geografii), często jednak działa odtwórczo
- odpowiedź ustna odbywa się przy niewielkim ukierunkowaniu ze strony nauczyciela lub jest niepełna z małymi błędami rzeczowymi i językowymi, zgodna z wymaganiami podstawowymi
- opanował podstawowe wiadomości i niektóre umiejętności określone podstawą programową

dopuszczającą, gdy:

- opanował w stopniu elementarnym umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł wiedzy
- samodzielnie wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, jednak najczęściej praca ucznia jest odtwórcza
- udzielając odpowiedzi ustnej korzysta z pomocy nauczyciela
- zna podstawowe pojęcia poznawane na lekcjach geografii
- przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy

niedostateczną – gdy:

- nawet przy dużej pomocy nauczyciela nie potrafi udzielić odpowiedzi na pytanie geograficzne o elementarnym stopniu trudności
- nie zna podstawowych pojęć poznawanych na lekcjach geografii
- nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł wiedzy
- nie opanował w stopniu minimalnym zagadnień poruszanych na lekcji
- w ogóle nie włącza się w realizację zadań edukacyjnych
- nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej na danym etapie nauki, a braki w wiedzy i umiejętnościach kluczowych są tak duże, że uniemożliwiają uczniowi zdobycie kolejnych wiadomości i umiejętności, uczeń nie spełnia podanych wyżej kryteriów na ocenę dopuszczającą

VI. Sposoby informowania ucznia i jego rodziców o osiągnięciach edukacyjnych

Oceny ucznia są prezentowane:

- na bieżąco w dzienniku elektronicznym
- w zeszyte po sprawdzonej przez nauczyciela pracy ucznia,
- na arkuszach sprawdzianów, kartkówkach, kart pracy

opracowała:

Katarzyna Mazur, nauczycielka geografii